

Koncept bazální stimulace

Co je BS

Je vědecký pedagogicko-ošetrovatelský koncept, který se orientuje na většinu oblastí lidských potřeb.

Podporuje vnímání, komunikaci a pohybové schopnosti člověka.

Péče o pacienta je v tomto v konceptu strukturovaná tak, aby podporovala a aktivovala jeho zachovalé komunikační i pohybové schopnosti.

U pacientů s nevratnými změnami výrazně podporuje kvalitu života.

- speciální pedagog prof. Andreas D. Fröhlich
- německá zdravotní sestra prof. Christel Bienstein.
- v ČR zdravotní sestra PhDr. Karolína Friedlová, PhD.

Cíle BS

Podpora a umocnění vnímání:

- rozvoj vlastní identity,
- komunikace s okolím,
- orientace v prostoru a času,
- zlepšení funkcí organismu.

Principy

- smysly se utvářejí postupně,
- schopnosti a činnosti člověka mají společné neuronální propojení,
- člověka formují jeho zkušenosti,
- člověk vnímá tak dlouho, dokud dýchá,
- nejasné podněty – snížená schopnost reagovat

Druhy stimulací

Somatické - tělesné podněty (doteky, masáže,...) pomáhají pacientovi vnímat vlastní tělo;

Vibrační - pomáhá vnímat vibrace a chvění lidského hlasu. Lze jim také ovlivnit rytmické dýchání pacienta;

Vestibulární - pomáhá s orientací v prostoru a uvědomování si své vlastní polohy v něm;

Auditivní - pacientovi se pouštějí jeho oblíbené a známé zvuky;

Orální - pacientovy oblíbené tekutiny stimulují receptory chuti;

Taktilně-haptická - zaměřená na osvojování manipulace s předměty.

Pacient a BS

- umožňuje cítit hranice svého těla,
- vnímat zážitek ze sebe sama,
- cítit okolní svět,
- cítit přítomnost jiného člověka.

BS respektuje různé vývojové stupně člověka ve schopnosti vnímat.

Embryo ve 12tg. – vibrace, zvuky, somatické podněty, později další -> olfaktorické, taktilní, optické...

Uplatnění BS

- péče o postižení děti,
- pacienty v komatózním stavu,
- dlouhodobě ležící,
- neklidné pacienty,
- dezorientované,
- geriatrické,
- novorozence,
- nedonošené děti,...

Ztráta schopnosti pohybu vede k senzorické deprivaci a dezorganizaci neuronální sítě.

Doteky v lidském životě

- základní lidská schopnost i potřeba,
- impulsy z prostředí, způsob komunikace,
- terapeutické působení – polohování, RHB cvičení, masáže, pomoc při pohybu nebo korekci polohy

! Nečekané a necílené doteky! - nejistota, strach

Iniciální dotek + verbální doprovod.

- centrální část těla, pevně, zřetelně, rameno, paže, ruka,
- celý tým informovaný, respektuje tento postup.

Reakce na stimulaci

- vše zaznamenávat i nepatrné reakce.

+ hluboký dech, vzdychání, bručení, otvírání očí, úst, úsměv, ↓ svalového tonu, klidné pohledy do okolí

- zavírání očí, úst, nepravidelné dýchání, ↑tonu, křeč, odvrácení se, motorický neklid, stereotypie, sebepoškozování

Předpoklad kvalitního doteku

- klid, způsob, síla a tlak, rytmus opakování, sled.

! Letmé, krátkodobé doteky, rušivé, uspěchané činnosti!

Dotek klidný, celou plochou ruky, s určitým tlakem, ritualizace, iniciální dotek.

Možnosti somatické BS – celková koupel zklidňující, osvěžující, polohování (mumie, hnízdo), masáž stimulující dýchání, celková bazálně stimulující koupel dle Bobatha.

Desatero BS

1. Přivítejte se a rozlučte pokud možno vždy stejnými slovy.
2. Při oslovení vždy iniciální dotek – vždy stejné místo.
3. Hovořte zřetelně, jasně a ne příliš rychle.
4. Nezvyšujte hlas, mluvte přirozeným tónem.
5. Dbejte, aby tón vašeho hlasu, vaše mimika a gestikulace odpovídaly významu vašich slov.
6. Při rozhovoru používejte formu komunikace, na kterou byl zvyklý (důkladná anamnéza).
7. Nepoužívejte zdrobněliny.
8. Nehovořte s více osobami najednou.
9. Při komunikaci se pokuste redukovat rušivý zvuk okolí.
10. Umožněte pacientovi reagovat na vaše slova.